

ת"פ 795/09/14 - פרקליטות המדינה, מחלקה כלכלית נגד ריצ'רד אברהם שיפר

בית משפט השלום בראשון לציון

12 ינואר 2016

ת"פ 795-09-14 פרקליטות המדינה, מחלקה כלכלית נ'
שיפר(עציר)

לפני כבוד השופטת שרית זמיר

המאשימה
פרקליטות המדינה, מחלקה כלכלית

נגד

הנאשם

ריצ'רד אברהם שיפר

נוכחים:

ב"כ המאשימה מר מושיקו פרץ, מתמחה

הנאשם וב"כ עו"ד עמיחי ימין

גזר דין

הנאשם הודה, במסגרת הסדר דיוני שגובש במהלך שמיעת הראיות, בעובדות כתב אישום מתוקן, והורשע על סמך הודייתו בעבירות של:

עושק, עבירה לפי סעיף 431 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין");

והטרדת עד, עבירה לפי סעיף 249 לחוק העונשין.

מהחלק הכללי לכתב האישום המתוקן, עולה כי הנאשם הוא רופא מומחה בפסיכיאטריה, אשר שימש במועדים הרלוונטיים לכתב האישום מנהל המרפאה לבריאות הנפש למבוגרים בנתניה (להלן: "המרפאה"), וריכז את הטיפול בנכי צה"ל. המרפאה, שהיא שלוחה של המרכז הרפואי הממשלתי לבריאות הנפש "לב השרון", משמשת כספק של משרד הביטחון, אשר שילם עבור הטיפולים בנכי צה"ל.

מכוח האמור היה הנאשם "עובד ציבור" כהגדרתו בסעיף 34כד(1) לחוק העונשין.

המתלונן הוא נכה צה"ל אשר סובל מהפרעת דחק פוסט טראומטית - PTSD ומהפרעות נפשיות אחרות, בעקבות פציעתו במלחמת יום הכיפורים, ונזקק בעטיין לטיפול נפשי-פסיכיאטרי.

בשנת 2000 הופנה המתלון, באמצעות אגף השיקום במשרד הביטחון (להלן: "אגף השיקום"), לטיפולו של הנאשם. הנאשם טיפל במתלון עד לספטמבר 2013.

במסגרת התוכנית הטיפולית שלו, ביקר המתלון במרפאת הנאשם באופן קבוע לשם קבלת טיפול ומעקב אחר מצבו הבריאותי.

הטיפול במתלון היה חלק מתפקידו של הנאשם כעובד הציבור והוא לא צריך היה לקבל שכר כלשהו מהמתלון עבור עבודתו, ואסור היה לו לקחת מהמתלון דבר, בין אם על פי דרישתו או על פי הצעת המתלון, וזאת נוכח יחסי מטפל-מטופל שביניהם.

באוקטובר 2012 נפטרה אמו של המתלון, וחודשיים לאחר מכן, בדצמבר 2012, נפטר נכדו. מאורעות אלו השפיעו על המתלון והחמירו את המצב הנפשי בו הוא שרוי.

המתלון פיתח תלות בנאשם, שהיווה עבורו דמות משמעותית, ונתפס בעיניו כגורם שבזכותו הוא חי, ואף התפתחו אצל המתלון חרדות שמא ייטוש אותו הנאשם ויחדל מלטפל בו. הנאשם ניצל מצב דברים זה כדי לקחת מהמתלון מתנות כספיות שונות ולהעביר לרשותו ולשימושו מנכסי המתלון, הכל כמפורט להלן.

על פי עובדות **האישום הראשון**, מתחילת ינואר 2006 נהג הנאשם לקחת מהמתלון, בחלק מהטיפולים, במהלך הביקור במרפאה, כסף בסכומים שנעו בין 200 ל-500 ₪.

באוגוסט 2012 לקח הנאשם מהמתלון סכום כסף בסך של 1,000 ₪ בתחנת דלק בכביש החוף, סמוך לנתניה. הנאשם לא דיווח למאן שהוא על הסכומים שקיבל.

באוגוסט 2012, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, עברו ל', בת זוגו של המתלון, ובנה ד', להתגורר עם המתלון בביתו. ל' סבלה מתסמונת הפרעה הסתגלותית ומדיכאון, וד' סבל מפיגור שכלי, הפרעת מצב רוח והשמנה, ונוזק בשל כך להשגחה תמידית. הנאשם החל לטפל באותה תקופה גם ב-ל' וב-ד', אשר ביקרו במרפאתו מספר פעמים.

החל מאוגוסט 2012 הפסיק המתלון לבקר במרפאה לשם קבלת טיפולים ועיקר הטיפול במתלון, בת זוגו ובנה עבר למסגרת של ביקורי בית, אשר נערכו על ידי הנאשם בביתו של המתלון, למעט פעמים בודדות בין אוגוסט 2012 לפברואר 2013 בהן קיבלו ל' ו-ד' טיפול במרפאה.

ביקורי הבית כללו מעקב רפואי אחר מצבם של השלושה, טיפולים תרופתיים בהם וכתובת מכתבים לביטוח לאומי עבור ל' ו-ד', לרבות מתן אישורי מחלה עבור ל'.

במהלך התקופה שבין אוגוסט 2012 ועד ספטמבר 2013, המשיך הנאשם לקחת מהמתלון כסף בעת ביקורי הבית שערך או בעת ביקורם של ל' ו-ד' במרפאה, בסכומים שנעו בין 200 ל-1,000 ₪, ובסכום מצטבר של לא פחות מ-10,000 ₪. המתלון נתן לנאשם כספים אלה, בין היתר, נוכח העובדה שהנאשם התלון רבות בפניו אודות מצבו

הכלכלי העגום.

הנאשם לא דיווח על ביקורי הבית שערך בביתו של המתלונן, על אף העובדה שהטיפול במתלונן, ל' ו-ד' נמשך עד ספטמבר 2013.

בנוסף, במועדים הרלבנטיים לכתב האישום, החזיק המתלונן ברכב אותו רכש בסיוע משרד הביטחון (להלן: "**הרכב**") במסגרת זכאותו כנכה צה"ל. בחודש נובמבר 2012, ובעקבות זאת שרכבו של הנאשם לא היה תקין, הסכים הנאשם להצעת המתלונן לקחת את הרכב שלו לשימוש.

הנאשם נהג ברכב עד ליום 4.4.13, ונסע בו כ-17,000 ק"מ. במהלך תקופה זו עבר הנאשם 6 תאונות, אשר ברובן דאג לכך שהמתלונן ישתתף בתשלום בגין תיקון הרכב, באופן חלקי או מלא, והכל כמפורט להלן:

ביום 27.1.13 נפגע הרכב, בזמן שהנאשם נהג בו, בידי לקוח של חברת אלדן (להלן: "**אלדן**"). אלדן ביקשה לתקן את הרכב על חשבונה ולהעניק לנאשם רכב חלופי. כתנאי למתן רכב חלופי נדרש הנאשם להציג כרטיס אשראי כפיקדון, בכפוף לתנאי ההשכרה. לנאשם לא היה כרטיס אשראי, ועל כן הוא התקשר למתלונן וביקש ממנו לתת את מספר כרטיס האשראי שלו לאלדן.

המתלונן חתם על חוזה השכרת הרכב החלופי, מסר את מספר רישיון הנהיגה וכרטיס האשראי שלו, והנאשם התווסף לחוזה כנהג נוסף. המתלונן הוחתם כנהג ראשי וכאחראי לכל דבר ועניין הקשור להשכרת הרכב. לאחר החתימה קיבל הנאשם רכב חלופי מסוג ניסאן מיקרה (להלן: "**הרכב החלופי**").

ביום 31.1.13, בעודו נוהג ברכב החלופי, עבר הנאשם תאונה בקיסריה (להלן: "**התאונה השנייה**"). קריאת חילוץ התקבלה באלדן, רכב חלופי נוסף מסוג סיטרואן נשלח למקום והנאשם הוחתם על חוזה ההחלפה. הרכב החלופי השני הוחזר לאלדן ביום 1.2.13.

ביום 4.3.13 חויב כרטיס האשראי של המתלונן בסך של 1,755 ₪ בגין השתתפות עצמית בנזק שנגרם לרכב החלופי בתאונה השנייה.

ביום 12.2.13 עבר הנאשם תאונה בבאר יעקב, בזמן שנהג ברכב. הנאשם טיפל בתשלום בגין תיקון הנזק שנגרם לרכב במוסך ברמלה.

באמצע חודש פברואר 2013 התקשר הנאשם למתלונן וסיפר לו שהרכב נפגע. הנאשם הציע לתקן את הרכב במוסך פרטי בטייבה. כעבור יומיים מסר הנאשם למתלונן שהוא שילם בגין תיקון הרכב ודרש ממנו 1,800 ₪, ואכן המתלונן מסר לו את הסכום כמבוקש.

סמוך לתחילת אפריל 2013 עבר הנאשם שתי תאונות ברכב. המתלונן שילם בגין תיקון הנזקים שנגרמו לרכב בתאונות הללו במוסך פרטי סך של 3,000 ₪.

במהלך התקופה בה השתמש הנאשם ברכב, ובפרט לאחר שהיה מעורב בתאונות, ביקש המתלון מהנאשם להחזיר את הרכב מספר פעמים, אך האחרון ענה שאינו יכול, צעק על המתלון וסירב להחזיר את הרכב עד אשר מסר לו המתלון, ביום 4.4.13, סך של 1,000 דולר לצורך ביטוח הרכב של בנו.

במהלך התקופה בה השתמש הנאשם ברכב נאלץ המתלון להשתמש בתחבורה ציבורית.

בדצמבר 2013 הודיעה חברת הביטוח למתלון כי עקב ריבוי תביעות לא יהיה באפשרותם לחדש את ביטוח הרכב אשר מסתיים ביום 31.1.14, ומשכך עליו לדאוג לביטוח מתאים לרכב.

בספטמבר 2013 היה דין ודברים בין המתלון לבין עיריית נתניה בעקבות תלונה של שכנה נגדו ונגד ד'. באותו החודש סיפר המתלון לנאשם אודות בעיותיו מול העירייה. הנאשם השיב לו שישאיר את העירייה לטיפולו, אמר למתלון שיש לו חובות כספיים לשלם וביקש את עזרתו ככל יכולתו. עקב כך, לקח הנאשם מהמתלון סך של כ-8,000 ₪ כהלוואה, והמתלון ביקש ממנו להחזיר את הכסף כשיתאפשר לו, "רק שלא יטוש את ל' ו-ד'".

יומיים לאחר שנתן לו את הכסף, ניסה המתלון להתקשר לנאשם ושלה לו מסרון על מנת שיחזיר לו את הכסף בדחיפות, הואיל והוא זקוק לו לצורך טיפול שיניים, אך ניסיונותיו ליצור קשר עם הנאשם העלו חרס. לפיכך, החליט המתלון לערב את אגף השיקום בנושא.

על פי עובדות **האישום השני**, ביום 10.7.14 נשלח לנאשם, באמצעות בא כוחו, מסמך חשדות, שבו הודיעה לו הפרקליטות כי נשקלת העמדתו לדין, והוא הוזמן לשימוע, על רקע המסכת העובדתית שבבסיס האישום הראשון.

ביום 10.8.14 נערך לנאשם, באמצעות בא כוחו, שימוע בעל פה במשרדי הפרקליטות.

ביום 25.8.14 שלח הנאשם למתלון שני מסרונים טלפוניים מטרידים, במטרה להניע אותו לחזור בו מהדברים שמסר בחקירתו.

במסרון הראשון, שנשלח בשעה 07:42, כתב הנאשם: "ישן טוב בלילות [שמו של המתלון]?? אני עברתי ניתוח של שלוש מפרצות בעורק הראשי!! 90 אחוז מתים. 90 אחוז מהניצולים משותקים מהצוואר למטה, 40 אחוז בלי כליות..... ואני שלם כדי לסגור חשבון עם כל מי שגרם לי לזה".

במסרון השני, אשר נשלח דקה לאחר מכן, כתב הנאשם: "כמו אשמות של איומים, סחיטה באיומים, מרמה, עושק, שוחד".

המסרונים ששלח הנאשם למתלון זרעו בהלה רבה בלבו של האחרון ובעקבותיהם הוא חש מאוים ומפוחד.

בהתאם להסדר הדיני שגובש בין הצדדים במהלך שמיעת פרשת התביעה, כתב האישום בעניינו של הנאשם תוקן, הנאשם הודה, הורשע במיוחס לו ונשלח לקבלת תסקיר מטעם שירות המבחן טרם הטיעונים לעונש. בין הצדדים לא גובשה כל הסכמה עונשית.

תסקיר שירות המבחן

מתסקיר שירות המבחן מיום 30.8.15 עולה כי הנאשם בן 59, גרוש ואב ל-6 ילדים מ-3 מערכות יחסים עם בנות זוג שונות, חלקן מקבילות. בשל מצבו הכלכלי הדחוק כיום, הנאשם חסר כתובת קבועה ומתגורר בדירות שכורות וביחידות דיור של חבריו, בעת הזו בכפר סבא.

מדובר בנאשם נעדר עבר פלילי מכל מין וסוג שהוא, בן למשפחה נורמטיבית ומתפקדת וזו לו הסתבכותו הראשונה עם החוק.

שירות המבחן סוקר בהרחבה את הרקע האישי, המשפחתי והתעסוקתי של הנאשם. מהתסקיר עולה כי הנאשם הינו בן יחיד להוריו. אמו נפטרה מלוקמיה כשהיה בן 19, ואביו נפטר לפני כ-5 שנים כתוצאה מאירוע לב.

בארץ מוצאו - רומניה, סיים הנאשם שירות צבאי בן שנה ולימודי רפואה. לאחר עלותו ארצה, בהיותו בן 28, שירת שנה בצבא, המשיך בהתמחויות בתחומי רפואה שונים, ובשנת 1994 סיים התמחות בפסיכיאטריה.

במהלך השנים עבד הנאשם כפסיכיאטר במערכות ציבוריות ובמסגרות פרטיות של בריאות הנפש. בין היתר כיהן כסגן הפסיכיאטר המחוזי של מחוז המרכז.

כיום הנאשם עובד כמנהל רפואי במרכז פרטי למתן חוות דעת רפואיות פרטיות. בגין מעורבותו בהליך הפלילי הנוכחי הושעה ממסגרת עבודתו הקודמת כמנהל המרפאה לבריאות הנפש בנתניה, ובשל העמדתו לדין פלילי, צפוי הנאשם להליך משמעותי מקצועי, במהלכו תיבחן שאלת שלילת רישיונו כפסיכיאטר.

הנאשם ציין בפני שירות המבחן כי כיום הוא מצוי בשלבי יציאה לפנסיה מסיבות רפואיות, לאחר שלקה במפרצת במקומות שונים בגופו ונזקק עד כה ל-2 ניתוחים מצילי חיים. כמו כן, כיום מצוי בהליך מול המוסד לביטוח לאומי להכרה בו כסובל מנכות בשיעור של 100%.

אשר לאירועים נשוא כתב האישום המתוקן, שירות המבחן התרשם כי הנאשם הודה אמנם בביצוע העבירות, אך הפחית ממשמעות וחומרת מעשיו, באופן אשר מצא ביטוי בקושי להכיר בהיבט הפלילי של המעשים ובחומרתם, ובהשלכת האחריות לעצם קיום ההליך הפלילי המתנהל כנגדו, על המתלון.

הנאשם תיאר את הקשר אותו יצר עם המתלון כקשר חברי אליו נסחף מעבר ליחסי מטפל-מטופל, תוך שהסביר את הכספים והרכב שקיבל מהמתלון לשימוש, כהתנהלות אותה הוא תופס כמקובלת בין חברים. לדבריו, נקלע למצוקה כלכלית ולכן פנה אל המתלון בבקשה לסיוע כלכלי. משכך, עצם בחירתו של המתלון להגיש כנגדו תלונה במשטרה, נתפסת בעיני הנאשם כבגידה בחברות ביניהם וכתגובה מועצמת הנובעת ממצבו הנפשי של המתלון. להערכתו, למתלון לא נגרמה כל פגיעה מעבר לפגיעה הכלכלית.

בפני שירות המבחן הכחיש הנאשם כוונה פלילית במעשיו ונטה לרציונליזציה בהסבריו להתנהגותו. הנאשם טען כי שלח את המסרונים המטרידים למתלון מתוך תחושת עלבון על כי האחרון לא התעניין במצבו הבריאותי במהלך אשפוז רפואי שעבר, ולא מתוך כוונה להניע אותו לחזור בו מהגשת התלונה.

שירות המבחן התרשם כי ניכר כי בדיעבד הנאשם מבין רציונאלית את הפגם שבהתנהלותו, אך בפועל מתקשה לראות את הפגיעה אותה גרם למתלונן ומבטא כלפיו כעס.

במסגרת הליך האבחון, שוחח שירות המבחן טלפונית עם פרופ' אבי בלייך, מנהלו של הנאשם בתקופה הרלוונטית לביצוע העבירות, אשר תיאר את הנאשם כפסיכיאטר ותיק ומנוסה הזוכה להערכת מטופליו וחבריו למקצוע. מדבריו עולה כי לא היה ער לחומרת ההתנהלות חוצת הגבולות שקיים הנאשם עם חלק ממטופליו. בנוסף, תיאר כי בדיעבד הבין שהנאשם מתנהל לעיתים בשטח "אפור" בקשר עם מטופליו כאשר בעבר כבר נחקר בהליך פנימי במסגרת מקום עבודתו, אולם עקב היעדר נכונות מצד המטופלת בהגשת תלונה, ההליך לא הבשיל לכדי הגשת כתב אישום.

שירות המבחן התרשם כי העובדה, כי הנאשם העיד על עצמו כמי שנהג ליצור קשרים לא פורמליים עם מטופלים, במהלך ולאחר הטיפול בהם, כמענה לציפיות שפיתחו כלפיו, כמו גם לא מצא בכך כל פסול, כשלתפסו מדובר בקשר חברי והדדי, ביטאה הכרה בערכו, אשר הזינה חוויה של משמעות וערך נרקסיסטי. כל זאת, בצד כשל ערכי, אפשרו ניצול יחסי התלות, לביצוע עבירות חמורות ומתמשכות כלפי המתלונן, שהיה בעבר מטופל שלו.

שירות המבחן מציין כגורמי סיכון להישנות ביצוע העבירות את צרכיו הגבוהים של הנאשם בהערצה ותלות בו מצד הזולת, כמזינים צורך קיומי של נראות ומשמעות, לצד כשל ערכי שמתבטא בטשטוש גבולות המותר והאסור, קושי לראות את ההיבט הפלילי במעשיו, קושי להכיר בפגיעה במתלונן ומצבו הכלכלי הקשה גם כיום. כל אלה מותירים על כנו, להערכת שירות המבחן, את הסיכון להשנות התנהגות עוברת חוק מצידו של הנאשם.

לצד זאת, מציין שירות המבחן קיומם של גורמים מפחיתי סיכון במצבו של הנאשם, ובהם, תפקודו הרציף בתחום התעסוקתי כפסיכיאטר מנוסה וותיק, יכולותיו הקוגניטיביות הגבוהות וההליך המשפטי המתנהל כנגדו, המהווה גורם מרתיע ומציב גבול.

מכל האמור, ובשים לב למכלול הנתונים, בא שירות המבחן בהמלצה להטיל על הנאשם עונש של מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, ולצידו פיצוי למתלונן.

טיעוני הצדדים לעונש בתמצית

ראיות לעונש

ראיות התביעה

לתיק בית המשפט הוגשה ביום 16.9.15 **הצהרת נפגע עבירה** מפורטת, במסגרתה פירט המתלונן את הנזקים הנפשיים והכלכליים שנגרמו לו, לטענתו, בעטיים של מעשי הנאשם. אעיר כבר עתה כי הצהרת נפגע העבירה הינה

ארוכה ומפורטת, באופן שמבקשת היא לגולל את מלוא הפרטים הנוגעים למערכת היחסים שהתפתחה לאורך השנים בין הנאשם למתלון וטיב האינטראקציה ביניהם, לרבות בנוגע לאירועים נשוא כתב האישום. יצוין כי ההגנה לא התנגדה להגשת ההצהרה ולא עמדה על זכותה לחקור את המתלון אודותיה, תוך שנוכח עמדה זו ובהסכמת ב"כ המאשימה הוסכם כי לא ינתן משקל כלשהו לחלקים בהצהרה החורגים מהמסגרת העובדתית של כתב האישום המתוקן.

מכל מקום, בהצהרתו פירט המתלון את הנזקים הכלכליים והנפשיים שנגרמו לו כתוצאה ממעשיו של הנאשם.

אשר לנזק הכלכלי, טען המתלון כי כתוצאה מהתאונות שעשה הנאשם עם רכבו, נאלץ הוא עד היום לשלם לחברת הביטוח פרמיית ביטוח מקיף בסך 5,000 ₪ בעוד שעובר לתאונות נהג לשלם פרמיה נמוכה. המתלון הוסיף וטען כי אלמלא גרם הנאשם תאונות לרכבו לא היה רוכש רכב חדש תוך לקיחת הלוואה בגובה 30,000 ₪, אשר הביאה אותו למשבר כלכלי. לדבריו, כתוצאה מהנזק שנגרם מהתאונות איבד רכבו כ-15,000 ₪ מערכו.

אשר לסכומי הכסף שהעביר לנאשם, טען המתלון כי במשך פחות משנה נתן לנאשם סכומי כסף בסכום מצטבר של כ-60,000 ₪. לדברי המתלון, רק כעבור שנה החל להבין את גודל המצוקה בה היה שרוי, את העובדה כי נוצל על ידי הנאשם ואת היקף העושה.

אשר לנזקים הלא ממוניים, פירט המתלון כי כתוצאה ממעשיו של הנאשם וההליך המשפטי שנפתח בעקבותיו, לקה בחרדה ודיכאון, נמלא תחושה של חדלות חיים ואבדן שליטה ונמלא פחדים שמא יפתחו סודות לבו אותם חלק עם הנאשם. המתלון מתאר את תחושת ההשפלה שחש ומבטא כעס על עצמו ועל טפשותו, כלשונו.

ראיות ההגנה

לתיק בית המשפט הוגשו מסמכים רפואיים מהם עולה כי הנאשם לקה במפרצת במקומות שונים בגופו ונזקק לשני ניתוחי מפרצת מצילי חיים.

תמצית טיעוני הצדדים לעונש

טיעוני ב"כ המאשימה

ב"כ המאשימה הדגיש בטיעוניו את חומרת מעשיו של הנאשם, תוך שפירט בהרחבה את הנסיבות המחמירות שנילוו למעשים, ובהן, מצבו הנפשי, הרפואי והמשפחתי של המתלון, יחסי האמון ההדוקים שנרקמו בין הנאשם לבין המתלון, מעמדו הבכיר של הנאשם כפסיכיאטר מומחה וותיק ומשך ביצוע העבירות.

לדבריו, מעשיו של הנאשם מלמדים על מי שלא היסס לנצל את מצוקתו הנפשית ומוגבלותו של המתלון, שהיה מטופל שלו לאורך שנים, וקיבל ממנו לאורך שנים כספים וטובות הנאה, מבלי שידע את הממונים עליו אודות מערכת היחסים עם המתלון.

ב"כ המאשימה התייחס בהרחבה לנזק הכלכלי והנפשי שנגרם למתלון כתוצאה מביצוע העבירות, תוך שהפנה בהקשר זה להצהרת נפגע העבירה שהוגשה לתיק בית המשפט.

אשר לערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם, טען ב"כ המאשימה כי עניין לנו בערכים המבקשים להגן על בטחון רכושם וחייהם של אוכלוסיות מוחלשות.

אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, טען ב"כ המאשימה כי מדובר בניצול מתמשך לאורך שנים, כאשר לנאשם, אשר היה המבצע הבלעדי של העבירות, הייתה שליטה מלאה על הנעשה והיכולת לחדול מביצוע המעשים בכל שלב במהלך מערכת היחסים שלו עם המתלון, אלא שהוא בחר שלא לעשות כן, תוך שניצל את העובדה כי המתלון חשש מלערב את אגף השיקום אודות המתרחש, ונמנע מלעשות כן עד אשר הדברים התגלו במקרה על ידי העובדת הסוציאלית המלווה אותו.

אשר למדיניות הענישה הנוהגת בעבירת העושה, הפנה ב"כ המאשימה לפסק הדין בעניין **משה אחרק** (ת"פ 30841-08-13, ע"פ 10291-12-14, רע"פ 8491/15), אשר התווה את מתחם העונש הראוי בעבירות עושה והעמידו על עונש מאסר בפועל הנע בין 9 ל- 24 חודשי מאסר בפועל. תוך שאבחן את פסק הדין בעניין אחרק, וטען כי הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, בעניינינו, חמורות הרבה יותר מכפי אלו שהיו בעניין אחרק, עתר התובע לקביעת מתחם עונש ראוי הנע בין 30 ל-36 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי, קנס כספי ופיצוי משמעותי למתלון.

אשר לאישום השני שעניינו עבירת הטרדת עד, בטיעוניו הדגיש ב"כ המאשימה את חומרת המעשה, בדמות שליחת מסרונים מטרידים למתלון, תוך שהפנה לנסיבות המחמירות במקרה דנן, ובהן, המסר המאיים, העובדה שהמתלון הינו העד המרכזי בתיק, העובדה כי שליחת המסרונים נעשתה לאחר שהנאשם נחקר 3 פעמים במשטרה ולאחר שנערך לו שימוע במשרדי הפרקליטות, מצבו הנפשי של המתלון והתלות שלו בנאשם, וההשלכות והנזקים אשר היו צפויים כתוצאה מביצוע העבירה.

לדבריו, אין המדובר באמירה ספונטנית מצד הנאשם, כי אם בדברים מתוכננים שנכתבו למתלון לאחר חודשים ארוכים במהלכם היה נתק מוחלט בין הנאשם לבין המתלון בעקבות החקירה הפלילית.

ב"כ המאשימה הדגיש עוד כי המתלון, אליו נשלחו המסרונים, היה העד המרכזי בתיק, וללא עדותו נשמט למעשה הבסיס לכתב האישום.

ב"כ המאשימה הצביע על הפגיעה בערכים המוגנים, ובהם, שמירה על טוהר ההליך השיפוטי ועל אמון הציבור. בהקשר זה טען כי הפגיעה בערכים מוגנים אלו עלולה להביא לפגיעה קשה בסדרי שלטון ומשפט.

במכלול הנסיבות הללו, ביקש ב"כ המאשימה לאמץ לעבירת הטרדת העד מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות לבין 7 חודשי מאסר בפועל.

בהתייחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, הפנה ב"כ המאשימה לתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של

הנאשם, ושממצאיו אינם מחמיאים לנאשם כלל ועיקר. מהתסקיר עולה כי חרף הודאתו המילולית, הנאשם מפחית ממשמעות חומרת מעשיו, משליך את האחריות לכך לפתחו של המתלונן ואף רואה בעצם הגשת התלונה כנגדו בגידה ביחסי החברות ביניהם. הנאשם ממוקד בנזקים האישיים שנגרמו לו ומתקשה להכיר בפגיעה במתלונן. לדבריו, מעשיו של הנאשם, מאפייני אישיותו ומצבו הכלכלי הקשה מותירים על כנו את הסיכון להישנות התנהגות עוברת חוק מצידו. משכך, סבור ב"כ המאשימה כי יש צורך בהטלת סנקציה מרתיעה ומשמעותית בעניינו שתעמיד את הנאשם על חומרת מעשיו ותציב בפניו קו גבול ברור ומוחשי.

ב"כ המאשימה טען כי במקרה דנן אין לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, נוכח מידת אשמו של הנאשם, כמו גם נוכח עמדת שירות המבחן, לפיה לא זוהו אצל הנאשם צרכים טיפוליים שיכולים לקבל מענה במסגרת סמכותית כשירות המבחן.

ב"כ המאשימה ציין כי אמנם יש לזקוף לזכות הנאשם את תרומתו לחברה לאורך השנים, ההיסטוריה התעסוקתית שלו ואת עברו הפלילי הנקי.

יחד עם זאת, סבור ב"כ המאשימה כי מעמדו הרם של הנאשם כעובד מדינה ויחסיו עם המתלונן הם שהביאו אותו לבצע את העבירות אגב מילוי תפקידו, ומשכך הם בעלי משקל מוגבל בשים לב למאפיינים המשותפים לעבריינים הנכשלים בעבירות שחיתות שלטונית.

מכל המקובץ, עתר ב"כ המאשימה להשית על הנאשם עונש מאסר כולל של 34 חודשי מאסר בפועל, ולצידם מאסר על תנאי, קנס כספי ופיצוי למתלונן בסך 60,000 ₪.

עוד עתר ב"כ המאשימה כי בית המשפט יקבע כי יש בעבירה שביצע הנאשם קלון. לשיטת ב"כ המאשימה, ממעשי הנאשם עולה פגם מוסרי המצדיק הטלת קלון. לדבריו, הנסיבות הייחודיות של המקרה, ובהן, סוג העבירה, אופייה ונסיבות ביצועה אגב מילוי התפקיד, מובילות למסקנה שדבק במעשיו של הנאשם פסול מוסרי קשה המצדיק גינוי והוקעה מוסרית וציבורית בדמות הטלת קלון במעשיו.

טיעוני ב"כ הנאשם

בראשית טיעוניו התייחס ב"כ הנאשם, עו"ד קייזמן, להצהרת נפגע העבירה שהוגשה לתיק ביהמ"ש, תוך שהדגיש כי היא חורגת מהמסגרת העובדתית המצויה בכתב האישום המתוקן.

ב"כ הנאשם ביקש להדגיש כי מסגרת הדיון בעניינו הינה כתב האישום המתוקן, תוך שפירט כי המתלונן סובל וסבל משך שנים ארוכות מבעיות נפשיות קשות, שאינן קשורות בהכרח לנאשם. משכך, לא נכון יהיה לטעון כי כל תחלואיו ומצוקותיו הנפשיות מוטלים לפתחו של הנאשם והיו כתוצאה ממעשיו.

בטיעוניו הפנה ב"כ הנאשם את הזרקור לנסיבותיו האישיות של הנאשם. בהקשר זה טען כי הנאשם בן 59, עבד בשירות

המדינה כפסיכיאטר משך שנים רבות, וזכה להערכת מטופליו וחבריו למקצוע כשמעולם לא נפל רבב מעשיו. ב"כ הנאשם פירט כי עם היוודע מעשיו של הנאשם הוא הושעה לאלתר מעבודתו, רישיונו הותלה על ידי וועדה של משרד הבריאות ובהמשך, בהתערבות בית המשפט המחוזי, הוגבל תחום עיסוקו למתן חוות דעת פרטיות בלבד. זאת ועוד, לאחר גזר הדין צפויה להתכנס שוב וועדה בעניינו של הנאשם, במסגרתה הוא צפוי לאבד את רישיונו לצמיתות, להיות מפוטר לאלתר מעבודתו בשירות המדינה ואף ייתכן כי יישללו ממנו זכויותיו הפנסיוניות.

עוד טען ב"כ הנאשם כי מאז מעצרו, מצבו הבריאותי של הנאשם בכי רע, הוא עבר שני ניתוחים מצילי חיים וכיום מוכר על ידי המוסד לביטוח לאומי כנכה בשיעור של 90%.

לדברי ההגנה, מדובר בנאשם שבשל טעות בשיקול דעתו, הפסיד את כל עולמו ונאלץ לשלם מחירים כבדים במישורי חייו השונים. ב"כ הנאשם סבור כי בגזירת הדין על בית המשפט להתחשב במכלול הסנקציות שהוטלו ועוד עשויות להיות מוטלות על הנאשם, כמו גם בהשלכות הרחבות של ההסתבכות על חייו של הנאשם במישור האישי, הכלכלי והמקצועי.

אשר לאירועים נשוא כתב האישום, טען ב"כ הנאשם כי הקשר ארוך השנים שנרקם בין הנאשם לבין המתלון היה אישי וייחודי לתחום הפסיכיאטריה, עת נדרש מהמטפל לעורר את אמונו של המטופל על מנת שניתן יהיה לטפל בו. לדבריו, הנאשם גילה אמפטיה כלפי המתלון, ראה בו יותר מאשר מטופל והתגייס לטובתו פעמים רבות גם מקום שלא היה מחויב לעשות כן מתוקף תפקידו. לדבריו, בסופו של יום, לא ניתן להתעלם מהעובדה כי במשך כ- 12 שנים העניק הנאשם למתלון סעד ומזור, באופן שהטיפול המסור שהעניק לו איפשר לו לתפקד באופן סביר בחברה.

דא עקא, כי במהלך שנת 2013 נקלע הנאשם לתסבוכת כלכלית קשה, הוא איבד את כל רכושו ונאלץ לנדוד מכתובת מגורים אחת לשנייה. לדבריו, בשלב זה הציע לו המתלון שיעשה שימוש ברכבו, ובצר לו כי רב, שגה הנאשם בשיקול הדעת והתפתה להצעתו של המתלון, לא מתוך כוונה לעשוק אותו ולגזול את כספו כי אם מתוך תפיסתו המוטעית, לפיה המתלון הוא חבר שלו, המבקש לסייע לו בשעת צרה. ב"כ הנאשם הדגיש כי הנאשם לא רקם תוכנית או מזימה לעשוק את המתלון, אלא טעה בהפעלת שיקול דעתו, מקום שמצוקתו הרבה עמדה ברקע מעשיו.

אשר למדיניות הענישה הנוהגת, ב"כ הנאשם הצביע על הקושי ללמוד מהו מתחם העונש ההולם לעבירת העושק בנסיבות בהן קשה עד מאוד לאתר פסיקה בנושא. ב"כ הנאשם אבחן את פסק הדין בענין אחרק אליו הפנה ב"כ המאשימה, וטען כי הנסיבות בעניינו שונות בתכלית השינוי מהנסיבות בענין אחרק, שעה שבמקרה דשם מדובר בנסיבות חמורות עשרות מונים, כך לשיטת ההגנה, עת ההיכרות בין הנאשם לבין המתלוננת נעשתה לצורך אחד בלבד והוא ביצוע העבירה.

ב"כ הנאשם סבור כי במקרה דנן ניתן להסתפק בעניינו של הנאשם בעונש מאסר הניתן לריצוי בעבודות שירות, כהמלצת שירות המבחן, ואף לתקופה הפחותה מהתקופה המירבית.

לשיטת ההגנה, עונש מאסר בעבודות שירות יאזן נכונה בין חומרת העבירות מחד, לבין נסיבותיו האישיות של הנאשם, גילו, מצבו הבריאותי והעובדה כי הוא נעדר עבר פלילי.

ב"כ הנאשם טען כי הפיצוי לו עתרה המאשימה הינו מוגזם וחסר כל פרופורציה. לדבריו, אין מחלוקת כי על הנאשם להחזיר סך של 8,000 ₪ אותם לקח כהלואה מהמתלון, בצירוף ריבית והצמדה. אשר להוצאות בקשר לרכב, טען כי ניתן לעשות תחשיב מדויק בנוגע לנזק שנגרם ובהתאם אליו יחזיר הנאשם את הכספים אותם הוא חייב.

אשר לקנס הכספי, ביקש ב"כ הנאשם את התחשבות בית המשפט לאור מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם ומצבו התעסוקתי הצפוי להיות קשה גם הוא.

בכל הנוגע לסוגיית הקלון, טען ב"כ הנאשם כי הנאשם אמנם מעד באופן משמעותי. יחד עם זאת, הדגיש כי עצם הרשעתו של הנאשם בעבירות בהן הורשע, יש בה כדי להביא לשלילת רישיונו ו/או להטלת עונש משמעותי כזה או אחר. משכך, טען, מתייתר הצורך בהטלת קלון בגין מעשיו של הנאשם.

ב"כ הנאשם, עו"ד ימין, התייחס בטיעונו בהרחבה לאמור בתסקיר שירות המבחן, תוך שציין כי דומה ששגה שירות המבחן בהבנתו את הנאשם. לדבריו, הסבריו של הנאשם בפני שירות המבחן, לפיהם ראה במתלון חבר ולא התכוון לעשוק אותו, אינה מלמדת על היעדר לקיחת אחריות כי אם להיפך. ב"כ הנאשם סבור שיש לראות את דברי הנאשם בשירות המבחן במשקפי הקשר המיוחד ארוך השנים והקרוב שנקרם בין הנאשם למתלון. משכך, יש ליתן משקל ליחסים החבריים שהתפתחו בין השניים מעבר להיותם מטפל ומטופל, שעה שההיכרות ביניהם לא נועדה כלל ועיקר לצורך ביצוע העבירות.

ב"כ הנאשם טען כי יש להתחשב לקולא בעובדה כי הנאשם הודה, חסך בזמן שיפוטי וחסך את העדת המתלון על כל המשמעותיות הנלוות לכך. בנסיבות הללו, סבור ב"כ הנאשם כי בניגוד להתרשמות שירות המבחן, הודייתו של הנאשם היא כנה ואמיתית.

ב"כ הנאשם הדגיש כי על אף הטעויות שנפלו בתסקיר שירות המבחן, הפועלות לחובת הנאשם, הרי שבסופו של דבר המליץ על עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, המלצה אותה יש לאמץ.

במכלול הנסיבות, עתרו ב"כ הנאשם לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהשית על הנאשם עונש מאסר הניתן לריצוי בדרך של עבודות שירות לצד פיצוי כספי ריאלי בגובה הסכומים אותם לקח הנאשם מהמתלון.

הנאשם ניצל את זכות המילה האחרונה. בדברו האחרון הביע צער, בושה וחרטה על מעשיו והוסיף כי לא כיוון שהדברים יגיעו כדי כך. הנאשם הדגיש את העובדה כי עקב מצוקה אישית שחוזה וטעות בשיקול הדעת חרגה מערכת היחסים בינו לבין המתלון מגבולות יחסי מטפל-מטופל, תוך שהוא מצדו פירש את מערכת היחסים כסוג של חברות. בנסיבות הללו, ביצע את המעשים בעיניים הוא משלם עד היום מחירים אישיים, כלכליים ומקצועיים כבדים עד מאוד. הנאשם הדגיש כי לא היה כל תכנון מוקדם במעשיו ושב והביע צער על שאירע.

דין והכרעה

כמצוות המחוקק בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, בקביעת מתחם העונש ההולם את מעשי העבירות שביצע הנאשם, ובהתאם לעיקרון המנחה הקבוע בסעיף 40ב לחוק, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות.

במקרה דנן, הערך החברתי המוגן שנפגע כתוצאה מעבירת העושה הוא ההגנה על רצונו החופשי של אדם. מטרתה של העבירה להגן מפני ניצול לרעה של חולשתו ומצוקתו של האחר. העבירה יוצאת מתוך נקודת הנחה של חוסר שוויון בין הנותן לבין העושה, שבגדרו רוכש העושה יתרון בלתי הוגן על הנותן, כשהיתרון נובע מחולשת הזולת, בהיותו לוקה בחולשה גופנית או שכלית או קל דעת.

עבירת הטרדת עד מבקשת להגן מפני פגיעה בשלטון החוק ובתקינות והוגנות ההליך המשפטי, כאשר הנזק הצפוי בעבירות מסוג זה אינו מיוחד רק למתלונן אלא גם ובעיקר להליך המשפטי.

בחינת מידת הפגיעה בערכים המוגנים בענייננו מובילה למסקנה כי מדובר בפגיעה משמעותית, מוחשית וממשית העולה כדי רף חומרה עליון, והכל כפי שיפורט להלן.

דומה כי אין צורך להכביר במילים בדבר חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם, עת ניצל הוא באופן ציני וקר את מצוקת המתלונן, בהיותו מודע למצבו הבריאותי והנפשי הקשה, כדי לקבל מהמתלונן הטבות שאינן מגיעות לו כדין.

האינטרס הציבורי להגן מפני ניצול לרעה את חולשתו ומצוקתו של האחר, מחייב להעניש את העבריינים בצורה מרתיעה כדי למנוע הישנותם של מעשים כדוגמת אלו.

בדברי ההסבר להצעת החוק לתיקון דיני העונשין (עבירות מרמה ועושה), התשכ"ב - 1962 (הצע"ח 514, תשכ"ב 200), כפי שהובאו בספרו של י. קדמי, **על הדין בפלילים**, כרך 2, עמ' 953 נכתב כי:

"...השגת טובת הנאה תוך ניצול מצוקתו, חולשתו הגופנית או השכלית, או חוסר ניסיונו וקלות דעתו של הזולת, כמוה 'מבחינה חברתית, כמרמה וכהשגת דבר בזיוף ויש להענישעליה'."

אשר לפגיעה בקיומו של ההליך המשפטי על ידי השפעה על עד והטרדתו, יפים דברי כב' הנשיא (בדימוס) שמגר בע"פ 526/90 בלזר נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(4) 133 (1991) (פסקה 41):

"הרי מובן, כי בסכסוך-פלילי או אזרחי... אסור להפעיל כל אמצעי וכל תכסיס כדי להביא לשינוי עמדת היריב או עדיו, ועיקרו של דבר, אם כבר החלה חקירה רשמית על פי דין, אסור לסובב את העד בפעולות לחץ ובהטרדות, גם אם הדבר עשוי להביא לתוצאה המקווה, היינו לשינוי עמדת העד. דיני העונשין מגנים על האינטרס הציבורי, המתבטא בחתירה לבירור נאות של האשמות פליליות בצינורות הרשמיים הניטראליים, המקיימים אותה שעה את החקירה או את המשפט."

אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, ובהן הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירות - מעובדות כתב האישום המתוקן עולה כי הנאשם טיפל במתלון משך למעלה מ-12 שנים, במהלכן חווה המתלון טרגדיות אשר החמירו את מצבו הנפשי. בתקופת הטיפול פיתח המתלון תלות בנאשם, אשר היווה עבורו דמות משמעותית. המתלון ראה בנאשם גורם בזכותו הוא חי והתפתחו אצלו חרדות שמא ינטוש אותו הנאשם ויפסיק לטפל בו, ועל הרקע הזה היה נכון למלא את כל רצונותיו ובקשותיו של הנאשם.

הנאשם מצידו ציין בפני שירות המבחן ובפני בית המשפט במהלך טיעוניו לעונש, כי במועדים הרלבנטיים לכתב האישום נקלע למצוקה כלכלית, לאחר שאיבד הון שירש מאביו, בהשקעה לא מוצלחת במסעדות, ולכן פנה אל המתלון בבקשה לסיוע כלכלי.

כפי שעולה מהתסקיר, ברקע לביצוע העבירות עמדו דפוסיו האישיותיים של הנאשם, מהם ניכר כי הנאשם ראה בתלותו ובנזקקותו הגבוהה של המתלון בו, כמו גם של מטופלים אחרים עמם ניהל קשר לא פורמאלי, משום הכרה בערכו העצמי, שהזינה חוויה של משמעות וערך נרקסיסטי. אלה, לצד כשל ערכי של הנאשם שבא לידי ביטוי בטשטוש גבולות המותר והאסור, אפשרו את ניצול יחסי התלות לביצוע עבירות חמורות ומתמשכות כלפי המתלון.

כשלעצמי סבורני כי מדובר בנסיבות המשוות נופך חמור עד מאוד לעבירה בה הורשע הנאשם. טענת הנאשם, לפיה נקלע למשבר כלכלי (טענה שלא הוכחה בפני כלל ועיקר) ובצר לו פנה אל המתלון, אשר היה מטופל שלו, כחלק מהתנהלות אותה הוא תפס כמקובלת בין חברים הינה בלתי מתקבלת על הדעת ואף מקוממת בעיניי. מצופה ממי שהינו פסיכיאטר ותיק ומוכר במסגרות בריאות הנפש הציבוריות והפרטיות בישראל, בעל ותק של עשרות שנים בתחום הפסיכיאטריה, שידע לעשות את ההבחנה המקובלת בין יחסי מטפל-מטופל להם הוא נדרש במסגרת עיסוקו לבין יחסי חברות.

נשגב מבינתי הכיצד מעז מאן דהוא, אף אם מדובר ביחסי חברות גרידא ולא ביחסי מטפל-מטופל, לקחת את רכבו של "חברו" לשימושו הפרטי, לעשות בו תאונות שוב ושוב ולדרוש מה"חבר" לשלם עבור הנזקים הישירים והנילוויים כתוצאה מאותן תאונות, בטח ובטח לסרב להחזיר ל"חבר" את הרכב, למרות בקשותיו והפצרותיו החוזרות ונשנות לקבלת הרכב חזרה, עד אשר ימסור לו האחרון סכום של \$1,000.

מדובר בהתנהגות החורגת מגבולות חברות אמיתית ותקינה ובוודאי ובוודאי כזו החורגת מיחסי מטפל-מטופל, גם אם נילוה להם פן לא פורמלי בדמות קשר חם וארוך שנים.

סבורני כי אף אם הנאשם אכן נקלע למצב כלכלי קשה, הגם שלא הוצג בפני בית המשפט כל מסמך המעיד על כך ומדובר בטענה בעלמא שלא הובאה לה שמץ ראיה, אין הדבר מהווה ראשית הצדק לניצול ציני ומחפיר לאורך שנים של המתלון, אשר נשען למחייתו על קצבה זעומה ממשרד הביטחון, בעוד הנאשם, בהיותו פסיכיאטר בכיר, נהנה ממשכורת קבועה וגבוהה, ומהכנסה נוספת מעבודתו במגזר הפרטי העולות, מן הסתם, עשרות מונים על קצבתו החודשית של המתלון.

אשר לנזק שנגרם מביצוע העבירות, הרי שלא נתקשה לתאר את הנזק הכלכלי ולצידו הנזק הנפשי שנגרם למתלון עת הוא היה נתון לחסדי טיפולו של הנאשם משך שנים ונוצל על ידו.

לתיק בית המשפט הוגשה כאמור הצהרת נפגע עבירה (טל/1) המדברת בעד עצמה ומפרטת את הנזקים הנפשיים והכלכליים אשר נגרמו למתלונן בעטיו של הנאשם וכתוצאה מממעשיו.

מהצהרתו של המתלונן עולה כי בינו לבין הנאשם נוצר קשר הדוק במשך השנים, כשהוא ראה בנאשם מושיע וכמי שבזכותו הוא חי. על הרקע הזה הוא החל ליתן לנאשם סכומי כסף מתוך ידיעה כי הוא זקוק באופן נואש לעזרתו של הנאשם בלעדיו לא יצליח עוד להמשיך בחייו, ובלשונו של המתלונן בתצהיר "...אמרתי לה שאני מוכן לאכול לחם וללבוש מכנסיים קצרים וחולצה פשוטה והעיקר שד"ר שיפר יגן עלינו....." ודומה כי הדברים מדברים בעד עצמם.

לדברי המתלונן, אחיה של בתו זוגו שלח להם מחו"ל סכומי כסף גדולים בדולרים באמצעות הדואר, אותם הוא ניצל על מנת לשלם לנאשם סכומי כסף מדי שבוע ולפעמים אף בתדירות גבוהה יותר וזאת למרות שהכסף יועד לצרכי המשפחה והבית. המתלונן היה נתון לפחדים מתמידים ולחרדות שמא הנאשם ינטוש אותו, וכאשר נכדו ואמו נפטרו והוא לא זכה לכל מענה מהנאשם, הוא נלחץ וסבר שרק כסף נוסף "ירפד" את הנאשם ויסייע לו במצבו.

המתלונן תיאר ויכוחים שהיו לו עם הנאשם בנוגע לתאונות שגרם עם רכבו ולעובדה כי הוא לא עונה למסרונים ששלח לו המתלונן בעניין זה, וציין כי "אי אפשר לריב עם הפסיכיאטר שבניתי עליו הרים וגבעות ואת החיים של ל' ו-ד". לדבריו, כשהחלו התאונות, בזו אחר זו, וכאשר הנאשם התעלם ממנו ומפניותיו וסירב להחזיר לו את הרכב, החל הוא לחשוב שמא הנאשם פועל נגדו, נמלא מחשבות ופחדים יומיומיים וחש כי הנאשם הינו "נשר שעט על פצוץ לטרוף אותו". הוא נתקף תעוקה נפשית קשה בעטיה החל לצרוך אלכוהול בכמויות גדולות ולבלוע כדורים באופן לא מבוקר. זאת ועוד, כתוצאה ממעשיו של הנאשם וההליך המשפטי שנפתח בעקבותיהם לקה המתלונן, לדבריו, בחרדה ודיכאון, נמלא פחדים שמא ייפתחו סודות לבו אותם חלק עם הנאשם ואף הציפו אותו מחשבות אובדניות.

לטענת המתלונן, לצד הנזקים הנפשיים שנגרמו לו, התנהלותו של הנאשם גרמה לו נזקים כלכליים ישירים בהיקף של כ-60,000 ₪. בהקשר זה פירט, בין היתר, כי לבד מהכספים במזומן שנתן לנאשם, מאז האירועים גדלה פרמיית הביטוח אותה הוא משלם. כמו כן, הוא נאלץ לקחת הלוואה בסך 30,000 ₪ על מנת לרכוש רכב חדש, וזאת לאחר שהרכב בו עשה שימוש הנאשם איבד כ-15,000 ₪ מערכו.

בהקשר זה אציין כבר עתה, כי עד עצם היום הזה לא עשה הנאשם כל ניסיון להטבת נזקיו של המתלונן.

באשר לכספים שנלקחו על ידו, לא טרח הנאשם להשיב למתלונן ולו אגורה שחוקה אחת, ולפיכך לא ניתן לזקוף לזכותו כל ניסיון להטבת נזקיו, כחלק מלקיחת האחריות על מעשיו.

אשר לנזקיו הנפשיים של המתלונן - כעולה מהתסקיר, הנאשם מתקשה לראות את הפגיעה אותה גרם למתלונן, מבטא כלפיו כעס ותופס את הבחירה של המתלונן להגיש כנגדו תלונה כבגידה, כשלהערכתו למתלונן לא נגרמה כל פגיעה, מעבר לפגיעה כלכלית.

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות בהן הורשע הנאשם בנסיבות ביצוען מעלה כי קשה עד מאוד לאתר ולמצוא מדיניות ענישה בפסיקה הנוהגת, שבה נידון אירוע מתמשך הכולל את העבירות שביצע הנאשם, או עבירות הנסובות על נסיבות שתואמות במדויק את נסיבות התיק שבפניי, לרבות עושה מתמשך של רופא פסיכיאטר במתלונן במסגרת יחסי

מטפל-מטופל. בהקשר זה אציין כי הן ב"כ המאשימה והן ב"כ הנאשם, בטיעוניהם לעונש, התקשו, גם הם, להצביע על פסיקה רלבנטית שיש בה כדי ללמד אודות מדיניות הענישה הנוהגת.

זאת ועוד, הפסיקה המצויה הינה כזו ששלובים בה מכלול נתונים, ומשכך מהווה היא רק אמת מידה קרובה ככל שניתן לנסיבות התיק דנן.

מכל מקום, מדיניות הענישה הנוהגת בעבירת העושה נלמדת מפסקי הדין הבאים:

1.

רע"פ 8491/15 **אחרק נ' מד"י** (13.12.15): בית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור של נאשם, אשר הורשע בבית משפט השלום לאחר שמיעת ראיות בביצוע עבירת עושה. על פי עובדות כתב האישום וממצאי הכרעת הדין, הנאשם פגש במתלוננת, אשר סובלת מליקוי שכלי קל, בתור לכספומט, עת ניסתה היא למשוך כסף. בהמשך נוצר ביניהם קשר במהלכו הפקידה המתלוננת בידיו את כרטיס האשראי שלה. במהלך אותה תקופה משך הנאשם סכומי כסף נכבדים באמצעות הכרטיס אשר הסתכמו בסך של כ-80,000 ₪. בית משפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 9-24 חודשי מאסר, וגזר על הנאשם עונש בן 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננת בסך 100,000 ₪.

בית המשפט המחוזי, בדחותו את ערעור ההגנה, קבע כי החומרה הרבה במקרה, והנזק הרב, הממוני והנפשי, שנגרם למתלוננת ועדיין לא תוקן, מצדיקים את מתחם העונש שנקבע ואת העונש שנגזר.

בקשת רשות ערעור שהוגשה לבית המשפט העליון נדחתה אף היא.

2.

ע"פ 1280/06 **כרמלי נ' מד"י** (1.3.07): בית המשפט העליון דחה ערעור על הכרעת הדין וגזר בעניינו של נאשם, אשר הורשע בביצוע עבירות עושה והזנחת מושג כלפי סבתו. הנאשם הורשע בכך שפיתה את סבתו לעבור להתגורר עמו תוך הבטחה שידאג לה לכל מחסורה בעוד שבפועל הסבתא הזנחה, סבלה מתת תזונה, אמנסיה ודמנסיה והגיעה למצב של תשישות נפש. במהלך תקופה זו שכנע הנאשם את סבתו להעביר לרשותו כספים רבים, לרושמו כנהנה יחיד בצוואתה ואף משך לטובתו שיקים בסך של כ-120,000 ₪. בית המשפט אישר את העונש שנגזר על הנאשם בבית המשפט קמא, 10 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס כספי בסך 15,000 ₪.

בשים לב לקושי ללמוד מדיניות ענישה מתוך הפסיקה, הרי שבנסיבות המקרה שבפניי קביעת מתחם העונש ההולם תעשה בעיקר בשים לב למידת הפגיעה בערך החברתי ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

משכך, ומשלוקחת אני בחשבון את העובדה כי הפגיעה בערך החברתי במקרה דנן הינה פגיעה מוחשית וממשית העולה כדי רף חומרה עליון, ואת הנסיבות הקשות והחמורות האופפות את ביצוע העבירה, כמפורט לעיל, סבורני כי מתחם העונש ההולם את העבירה נשוא האישום הראשון נע בין 10 ל-30 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת בעבירת הטרדת עד מעלה אף היא קושי לאתר בפסיקה אירוע הכולל עבירה זו בלבד בנסיבות ביצועה על ידי הנאשם שבפניו. כמו כן, בחלק לא מבוטל מפסקי הדין נלווית לעבירת הטרדת עד עבירת האיומים. מכל מקום, מדיניות הענישה הנוהגת בעבירה של הטרדת עד נלמדת מפסקי הדין הבאים:

1.

ת"פ (שלום ב"ש) 50410-07-10 **מד"י נ' רחמים** (22.6.11): הנאשם הודה והורשע בביצוע עבירה של הטרדת עד. המתלונן, אשר היה עד מדינה שיצא לחופשה מהכלא, נכנס עם חברתו, בת זוגו לשעבר של הנאשם, לבית קפה, אז פנה אליו הנאשם והטריד אותו באומרו: "הופה יש לך מאבטחים של המשטרה, נהיית גבר, יה חתיכת עד מדינה, עכשיו אתה מרגיש מוגן כשיש סביבך שוטרים". לאחר מכן פנה לחברתו של המתלונן ואמר לה: "יה סמרטוט מה את הולכת עם העד מדינה הזה, עם הסמרטוט הזה. זה הרמה שלך?". בית המשפט גזר על הנאשם 6 חודשי מאסר על תנאי ולצידם חתימה על התחייבות.

2.

ת"פ (שלום רמלה) 1188/09 **מד"י נ' ננסברג** (9.5.12): הנאשם הודה והורשע בביצוע עבירות של הטרדת עד ואיומים. הנאשם, אשר היה עצור בבית המעצר ניצן בשל תלונתה של המתלוננת נגדו בעבירות אלימות במשפחה, התקשר אליה והטריד אותה בנוגע להודעה שמסרה במשטרה באומרו: "קראתי מה שאמרת במשטרה... והוא אמר את משקרת, ותזכרי שאני אשתחרר". בהמשך לכך איים הנאשם על המתלוננת. בהמשך, ניתקה המתלוננת את שיחת הטלפון והנאשם המשיך להתקשר עוד מספר פעמים אך המתלוננת בחרה שלא לענות. בית המשפט גזר על הנאשם 6 חודשי מאסר על תנאי, צו של"צ בהיקף 100 שעות, קנס כספי ופיצוי למתלוננת.

3.

ת"פ (שלום ראשל"צ) 2927/04 **מד"י נ' אספורמס ואח'** (10.4.06): הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירה של הטרדת עד. לאחר אירוע, במהלכו תקף כלבו של נאשם 1 את המתלונן, הגיע הנאשם אל ביתו של המתלונן, ניסה להניאו מלמסור הודעה במשטרה בדרך של איומים וביקש "לסגור עניין" ללא התערבות המשטרה, תוך שהציע למתלונן סך של 2,000 ₪. המתלונן סירב להצעה הכספית והנאשם, בתגובה איים עליו באומרו: "אתם לא תקבלו כלום וגם תקבלו בראש, אם משהו יקרה לנאשם 1 יהיה לכם רע, אל תעזו ללכת למשטרה". בית המשפט גזר על הנאשם 4 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך 1,000 ₪.

4.

ת"פ (שלום חיפה) 2518/05 **מד"י נ' סושרד** (14.10.07): הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירות של הטרדת עד ושיבוש מהלכי משפט. הנאשם, אשר היה בן זוגה של המתלוננת ונחשד בעבירות אלימות כלפיה, הניע את המתלוננת לחזור בה מהתלונה שהגישה נגדו במשטרה. הנאשם פנה אל המתלוננת מספר רב של פעמים ולחץ עליה לחתום על תצהירים ומכתבים שניסח בקשר לתלונתה. בית המשפט גזר על הנאשם 9 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך 8,000 ₪.

5.

ת"פ (שלום רחובות) 1421/08 **מד"י נ' אלוחידי** (11.11.08): הנאשם הודה והורשע בעבירות של הטרדת עד ואיומים. כנגד אדם בשם זוהר הוגש כתב אישום בגין עבירות של סחיטה ואיומים כלפי המתלונן. במהלך הדיונים בנוגע להארכת מעצרו של זוהר, צלצל הנאשם למתלונן ואיים עליו באומרו: "אתה פתחת על זוהר, אתה התלוננת, יש פרטוקולים יש הכל... אי אפשר לברוח מזה... אתה נכנס לדרך לא טובה... תדע לך שזה ייגמר לא טוב". בית

המשפט גזר על הנאשם 12 חודשי מאסר על תנאי, קנס בסך 8,000 ₪, פיצוי למתלון בסך 2,000 ₪ וחתימה על התחייבות.

מכל האמור סבורני כי מתחם העונש ההולם את העבירה נשוא האישום השני בנסיבות ביצועה הינו מאסר על תנאי ולצדו ענישה נלווית בדמות קנס ופיצוי.

במקרה דנן לא קיימים שיקולים אשר מצדיקים סטייה מן המתחם, לחומרא או לקולא.

בגזירת העונש ההולם את מעשי הנאשם שבפניי, יש מקום להתחשב בנסיבותיו האישיות אשר אינן קשורות בביצוע העבירות. במסגרת זו מן הראוי ליתן את הדעת לנסיבות הבאות:

א. הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו; אין ספק כי הטלת עונש קונקרטי בדמות מאסר יפגע בנאשם פגיעה קשה, וזאת בשים לב לגילו, למעמדו, למצבו הבריאותי, לעובדה כי הוא נעדר עבר פלילי, ולהיות המאסר אשר יושת עליו מאסרו הראשון.

ב. נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב; כאמור הנאשם הודה בעובדות כתב אישום מתוקן. בהודאתו זו ייתר את עדות המתלון, על כל המשמעויות הנלוות לכך, ואין ספק כי יש לזקוף זאת לזכותו. יחד עם זאת, קשה להתעלם מן העובדה כי חרף הודייתו זו, מתקשה הנאשם לקבל אחריות מלאה למעשיו ולהבין עד תום את הפסול שבהם.

הקושי בלקיחת אחריות עולה בבירור מתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם. מהתסקיר עולה כי חרף ההודיה, הנאשם אינו מפנים את חומרת מעשיו ואינו מביע כל תחושת אשמה או חרטה על הנזקים שגרם למתלון.

שירות המבחן מציין כי הנאשם, הגם שהודה בביצוע העבירות, הפחית ממשמעות וחומרת מעשיו. הדבר אף בא לידי ביטוי בקושי של הנאשם להכיר בהיבט הפלילי של מעשיו וחומרתם, כמו גם בהשלכת האחריות לעצם קיום ההליך הפלילי כנגדו, על המתלון.

הנאשם, שבוי בתפיסה לפיה הקשר בינו לבין המתלון היה חברי וחרג מגבולות יחסי מטפל-מטופל, שב ומסביר את טובות ההנאה שקיבל מהמתלון כהתנהלות מקובלת בין חברים, כשעצם בחירתו של המתלון להגיש תלונה במשטרה כנגדו נתפסת על ידו כבגידה בחברות ביניהם וכתגובה שאינה פרופורציונאלית למעשיו, אשר נובעת ממצבו הנפשי של המתלון. הנאשם אף סבור כי למתלון לא נגרמה כל פגיעה מעבר לפגיעה הכלכלית.

מכאן כי יש אמנם לזקוף לזכות הנאשם את הודייתו, אך מנגד אין להתעלם כי לא היה בהודיה כדי ללמד לקיחת אחריות אמיתית והפנמת הפסול שבמעשה.

בהקשר זה אשוב ואציין כי הנאשם טרם עשה להטבת נזקיו של המתלון כחלק מלקיחת האחריות על מעשיו.

ג. עברו הפלילי של הנאשם; הנאשם כבן 60 נעדר עבר פלילי מכל מין וסוג שהוא, ומאז האירועים נשוא כתב האישום לא נפתחו לו תיקים חדשים, נתון המצדיק התחשבות לקולא.

ד. מצבו הבריאותי של הנאשם; לבית המשפט הוגשו מסמכים רפואיים בעניינו של הנאשם, המלמדים כי הנאשם לקה במפרצת במקומות שונים בגופו ונזקק לשני ניתוחי מפרצת מצילי חיים, בעטיים ביקש לצאת לפנסיה מוקדמת מסיבות בריאותיות. כמו כן, הנאשם נמצא בעיצומו של הליך משפטי מול המוסד לביטוח לאומי לשם הכרה בו כסובל מנכות בשיעור של 100%.

בהקשר זה יאמר כי בית המשפט מודע היטב למצבו הבריאותי הקשה של הנאשם. יחד עם זאת, נסיבות אישיות של נאשם ובכללן מצב בריאותי, אינן יכולות להוות עילה לסטיה לקולא ממתחם העונש, וזאת משום שסעיף 40ג(ב) לחוק העונשין מאפשר סטיה לקולא רק משיקולי שיקום (ראה רע"פ 8146/14 בענין **מוראד נעאמנה נ' מד"י**).

בנוסף, חזקה כי שב"ס ערוך לטפל כנדרש בנאשם ולספק לו מענה ראוי והולם לכל צרכיו הרפואיים.

ה. מצבו התעסוקתי של הנאשם; כתוצאה מהחקירה הפלילית שנפתחה כנגדו, הושעה הנאשם לאלתר ממקום עבודתו. בנוסף, זומן להליך משמעותי במסגרתו הותלה רישיון הפסיכיאטר שלו באופן שלא מאפשר לו לעבוד במקצועו ולבוא במגע עם מטופלים, אלא אך לעסוק במתן חוות דעת פרטיות. לאחר מתן גזר הדין צפוי הנאשם לעמוד בפני דין משמעותי, במסגרתו ייתכן וישלל רישיונו לאלתר והוא צפוי להיות מפוטר מעבודתו בשירות המדינה. מדובר בנתונים המצדיקים גם הם התחשבות לקולא.

עוד לקחתי בחשבון לקולא כי הנאשם הינו בעל דפוסים נורמטיביים, בכללם, יציבות תעסוקתית, תרומתו הרבה, מעמדו וניסיונו במערכות בריאות הנפש בישראל ותפקוד נורמטיבי במישורי חיו השונים. התרשמותי הינה כי למרות מעשיו הקשים, החמורים והנלוזים של הנאשם, אין מדובר במי שבחר לעצמו דפוס התנהגות עברייני כשגרת חיים, אלא במי שניזון מהערצה ותלות בו מצד הזולת, ובכלל זה מטופליו, ככלי להעצמה עצמית ושכרון כוח, כשלכך נלוו טעות בשיקול הדעת וכשל ערכי, תוך שנפל עקב מעשיו אלו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא.

אמנם נוכח חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם ומשכן, האינטרס הפרטי נסוג מפני האינטרס הציבורי והצורך לנקוט במדיניות ענישה מרתיעה, אך וודאי שנוכחם ונוכח נסיבותיו האישיות אשר אינן קשורות בביצוע העבירות, לא תימתח מלוא שורת הדין בענישתו של הנאשם.

בנסיבות תיק זה סבורני כי נכון יהיה לגזור על הנאשם עונש כולל לכל האירועים בהם הורשע, כמצוות סעיף 40ג(ב) לחוק העונשין, שכן הנאשם ביצע את העבירות כלפי אותו מתלונן במסגרת תוכנית עבריינית אחת, כאשר עבירת הטרדת העד נשוא האישום השני קשורה קשר הדוק וישיר לעבירה העיקרית, היא עבירת העושה.

העונש הכולל שייגזר על הנאשם יביא איפוא לידי ביטוי את חומרת העבירות, את נסיבות ביצוען, את מצבו של המתלונן, הנזקים הממשיים שנגרמו לו, ואת מכלול השיקולים לחומרא, לרבות בהיבט הגמול וההרתעה, ומן הצד השני יתחשב במכלול השיקולים לקולא ובעיקר העדר עבר פלילי, פועלו הציבורי לאורך השנים, חלוף הזמן, ההודיה, מצבו הבריאותי של הנאשם והנזק שנגרם לו ועוד צפוי להיגרם לו בשל הסתבכותו זו.

מכל האמור, סבורני כי מעשיו של הנאשם מחייבים עונש של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח לתקופה משמעותית, המצוי באמצעו של המתחם, לצד ענישה צופה פני עתיד, קנס ופיצוי משמעותי בגין הנזקים הממשיים שנגרמו למתלונן.

אינני סבורה כי ניתן להסתפק במקרה דנן בעונש מאסר הניתן לריצוי בדרך של עבודות שירות כהמלצת שירות המבחן, שכן המעשים קשים מדי ותוצאותיהם חמורות וממשיות מדי. המלצת שירות המבחן בעניינו של הנאשם כשמה כן היא, המלצה בלבד, וממילא נופלת היא מחוץ למתחם העונש ההולם, וכאמור לא נמצאה כל הצדקה שהיא לחריגה לקולא ממתחם העונש ההולם במקרה דנן.

אצין, כי לולא כלל השיקולים לקולא, הרי שראוי היה לגזור על הנאשם עונש הקרוב יותר ונושק לרף העליון של המתחם ולא באמצעיתו.

ערה אני למצוקותיו של הנאשם, כמו גם למשמעויות הלא פשוטות שיכול ויהיו לעונש המאסר הראשון שייגזר עליו, בפרט בשים לב לעובדה כי הוא נעדר עבר פלילי, מצבו הרפואי והתהום אליה התדרדר מרום מעמדו. ברם, לכך היה על הנאשם לתת את הדעת טרם ביצוע המעשים.

אשר לחיוב הנאשם בפיצוי למתלונן -

סעיף 77 לחוק העונשין קובע כי משהורשע אדם, רשאי בית המשפט לחייבו לשלם לניזוק בשל כל אחת מהעבירות שנעברו סכום שלא יעלה על 258,000 שקלים חדשים לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו. בהקשר זה יש להדגיש כי הפיצוי לפי חוק העונשין נועד להיטיב את נזקו של הנפגע ולא דווקא כרכיב עונשי בלבד וזאת, בין היתר, כדי לחסוך מהנפגע את הטרחה שבהליך משפטי נוסף (אזרחי) (לענין זה ראה דנ"פ 8062/12 **מדינת ישראל נ' חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ** [פורסם בנבו] (2.4.15)).

במקרה דנן, המדובר בעבירות אשר גרמו לנזק משמעותי מאוד למתלונן, אשר בא לידי ביטוי הן בהיבט הכלכלי והן בהיבט הנפשי. הנאשם פגע במתלונן באופן קשה. התנהגותו גרמה לו לנזק כלכלי ניכר והותירה בנפשו הפגיעה ממילא, צלקות קשות נוספות. הנאשם פגע בציפור נפשו של המתלונן, המיט עליו קלון בפני הסובבים אותו - משפחתו וגורמי אגף השיקום המלווים אותו, גרם לאובדן אמון בגורמי הטיפול וחילב במאמציו לתפקד ולהשתלב בחברה, בכלל ההיבטים, חרף לקותו.

בנסיבות הללו, ראוי כי הנאשם יפצה את הקורבן. מדיניות זו של פיצוי הקורבן משדרת מסר כי לא רק הפגיעה בערך המוגן המופשט עומדת לנגד עיני בית המשפט, אלא גם הפגיעה בקורבן העבירה עצמו. מדיניות ענישה זו מביאה לידי ביטוי את ההגנה על הקורבן עצמו וההתחשבות בסבלו, ויש בה כדי להגביר את אמון הציבור בבית המשפט ואת תחושת

הקורבן כי סבלו עמד לנגד עיני בית המשפט בבואו לגזור את הדין.

יובהר ויודגש כי פסיקת פיצוי עונשי אינה מתיימרת לפצות את המתלונן על כל נזקיו כלל ועיקר.

סוף דבר

אשר על כן ולאחר ששקלתי את כל השיקולים הצריכים לעניין אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך 20 חודשים.

ב. 8 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מן המאסר, והנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם כן יעבור עבירת עושק.

ג. 4 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מן המאסר, והנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם כן יעבור כל עבירה לפי סימן א' לפרק ט' לחוק העונשין.

ד. פיצוי כספי למתלונן בסך 45,000 ₪. המזכירות תעביר הפיצוי לידי המתלונן, בהתאם לפרטים שיימסרו לה ע"י ב"כ המאשימה.

ה. קנס כספי בסך 5,000 ₪ או 20 ימי מאסר תמורתו.

הקנס ישולם עד לא יאוחר מיום 1.3.16.

סוגיית הקלון

סעיף 44א(א) לפקודת הרופאים [נוסח חדש] תשל"ו-1976 (להלן: "הפקודה") קובע כדלקמן:

"היה למנהל יסוד סביר לחשד שרופא גרם ברשלנות חמורה למותו של מי שהיה בטיפולו או לפגיעה חמורה בו, או הוגש נגד רופא מורשה כתב אישום על עבירה שיש עמה, בנסיבות הענין, משום קלון (ההדגשות שלי - ש.ז.), רשאי הוא, על פי המלצת ועדה מיוחדת שיכונן לענין זה, להתלות את רשיונו של הרופא או להגביל את תחומי עיסוקו לתקופה שלא תעלה על ששה חדשים; חברי הועדה המיוחדת יהיו: רופא שמינה המנהל והוא יהיה היושב ראש, רופא שמינה המנהל מתוך רשימה שהגישה לו

עמוד 20

ההסתדרות הרפואית בישראל ונציג היועץ המשפטי לממשלה".

אשר למושג הקלון, במאמרה של רות גבזון "עבירה שיש עמה קלון כפסול לכהונה ציבורית" **משפטים א'** 1968, עמ' 177, נאמר כי:

"... קבוצת מעשים שיש בהם קלון, לעומת זאת, אינה מוגדרת בחוק, שכן מושג "הקלון" אינו ושואב מתחום המשפט, אלא מתחום המוסר. השקפות מוסריות, שני פגמים להן מבחינת הקביעות והבהירות: מטבע הדברים הן משתנות מזמן לזמן וממקום למקום ומטבע הדברים שונות הן מאדם לאדם ומשופט לשופט".

מאחר ומושג הקלון הינו מושג עמום, נקבעו בפסיקה מאפיינים שונים המסייעים לקבוע אם יש בעבירה משום קלון. בעל"ע 11744/04 עו"ד מאיר זיו נ' ועד מחוז ת"א (טרם פורסם) נקבע:

"ככלל מקובל כי עבירה שיש עמה קלון היא עבירה שדבק במבצעה פגם מוסרי חמור, כאשר על טיבו של הפגם יש לעמוד בכל מקרה לגופו על פי הקשרם של דברים ומעשים, מרכז הכובד של ההכרעה בשאלת הקלון מצוי בנסיבות בהן בוצעה העבירה..."

דברים דומים באשר למושג הקלון נאמרו על ידי בית המשפט העליון (כב' השו' דורנר) בבג"צ 4523/03 בני בונפיל נ' יו"ר ועדת הבחירות לכנסת, נ"ז (4) 857 (25.5.03):

"... אף המושג קלון שאוב מתחום המוסר הרי שיישומו בתחום המשפט חייב להתבסס על בחינה באמות מידה משפטיות... קלון הוא מושג יחסי, שהתקיימותו במקרה נתון תלוי בנסיבות והקשר הדברים; וכי בגדר הנסיבות הרלבנטיות יש להביא בחשבון, בין היתר, את מהות העבירה, את תדירות המעשים הפסולים, את הנסיבות שבגינן מתעוררת השאלה אם יש בעבירה משום קלון, את הנתונים הנוגעים למבצע העבירה - ובהם תפקידו, מעמדו, הלך הרוח הנפשי שאפיין את המבצע בעת ביצוע המעשים הפסולים ואחריהם - וכן שיקולים של מדיניות משפטית ראויה..."

לדידי, אין כל ספק שבמעשיו של הנאשם בנסיבות ביצועם, נפל פגם מוסרי חמור שעל פניו יש עמו קלון. המדובר בעבירה שנעברה תוך ניצול חולשתו ומצוקתו של המתלון שקלונה גלוי על פניה.

נסיבות ביצוע העבירה חמורות ובזויות, ופוגעות בליבת הערך המוגן שהינו הצורך להגן על פלגים חלשים בחברה. הנאשם מרום מעמדו ותפקידו ניצל עד תום את האמון שרכש לו המתלון והתלות שפיתח בו, על מנת להפיק טובות הנאה כלכליות משמעותיות. אין המדובר במעידה חד פעמית, אלא בדפוס פעיל שהפעיל הנאשם מבלי להתעשת, במהלך תקופה ארוכה.

הנאשם פגע באופן קשה וממושך במתלונן, ובמכלול הנסיבות הללו לא יכול להיות ספק שדבק במעשיו של הנאשם פגם מוסרי שמצדיק גינוי והוקעה מוסרית וציבורית על ידי בית המשפט בדמות הטלת קלון.

לפיכך, הנני קובעת כי יש בעבירת העושה שביצע הנאשם - קלון.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

המזכירות תשלח העתק גזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

ניתנה והודעה היום ב' שבט תשע"ו, 12/01/2016 במעמד הנוכחים.

שרית זמיר , שופטת

החלטה

אני מורה על עיכוב ביצוע עונש המאסר למשך 45 ימים מהיום, ובכפוף להוצאות צו עיכוב יציאה מן הארץ כנגד הנאשם.

כמו כן, אני מורה כי כל הערבויות וההפקדה במזומן שנקבעו במסגרת מ"ת 766-09-14 וכן עמ"ת 15536-09-14 יעמדו בעינם לטובת עיכוב הביצוע ויבטיחו גם הן את התייצבותו של הנאשם לריצוי עונשו.

ניתנה והודעה היום ב' שבט תשע"ו, 12/01/2016 במעמד הנוכחים.

שרית זמיר , שופטת

הוקלדעלידימיכלגרזון